

AANDACHT VOOR DE VELDLEEUWERIK

'Hoog in de lucht zingen de leeuweriken, een half dozijn tegelijk. Telkens daalt er een neer of stijgt er een op en wie goed kijkt langs het korte voorjaarsgras tusschen de gele bloemen, kan nog menig kuifkopje zien rondwandelen, pikkend naar voedsel, zorgend voor het nest of vechtend met de burens.' Dat schreef Jac.P.Thijssen in 'Lente' rond 1907.

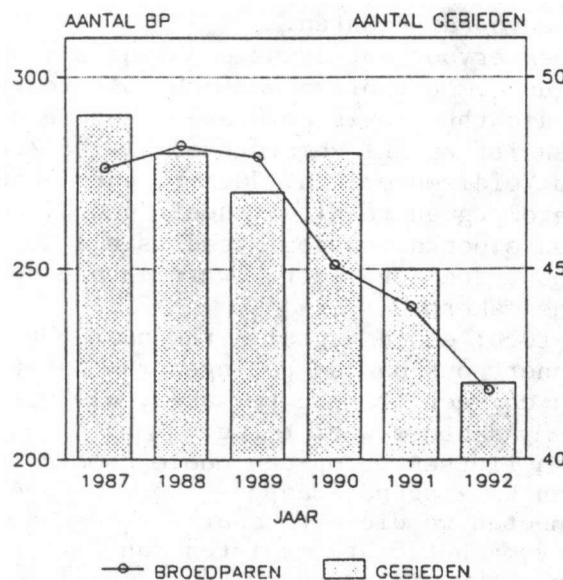
Het geluid van de Veldleeuwerik is ook in onze tijd gelukkig nog steeds regelmatig te beluisteren. Hoewel het niet zo erg luid is, is het toch een opvallend geluid. Prof.Dr.A.Stolk schrijft in 'Vogels Natuurlijk' (1982) het volgende over de Veldleeuwerik: 'Het beroemde gezang van de veldleeuwerik heeft al menige dichter geïnspireerd. Van hoog in de lucht stuurt hij zijn melodieuze lied naar de aarde, één der mooiste geluiden in het vrije veld. Ga eens op een zomermorgen naar een korenveld, zie op korte afstand een bruine vogel opstijgen en hoor hoe hij bij het omhoogschroeven de lucht in de hele omtrek met zijn gejubel en trillers vervult! En hij kan dat zingen bijna vijf minuten aan één stuk volhouden, een prestatie op zichzelf!'

In het Gooi valt het tegenwoordig niet mee nog een korenveld te vinden, maar we kunnen de Veldleeuwerik in onze omgeving toch ook vrijwel het hele jaar door aantreffen en zelfs 's winters kan men ze nog wel horen. Het horen van de zang van de Veldleeuwerik, vaak begint dat al in februari, is voor mij steeds weer een duidelijk signaal dat de lente weer echt in aantocht is. Voor mij is de Veldleeuwerik een van de 'aardigste' vogels in het veld.

Een nieuw onderzoek

De vraag is echter of we ook in de toekomst nog kunnen blijven genieten van de aanwezigheid van deze 'lentebode'. De soort gaat namelijk de laatste jaren vrij sterk achteruit. Dat is onder andere geconstateerd door het onderzoek van de provincie Noord-Holland, dat wordt uitgevoerd door de Dienst Ruimte & Groen. Sinds 1987 inventariseren medewerkers van deze dienst ruim vijftig proefvlakken. De telgebieden van het zogenaamde 'mnetnet' liggen verspreid over de hele provincie. De resultaten laten zien dat de Veldleeuwerik jaarlijks in aantal achteruit is gegaan. In 1992 was het aantal al 22% minder dan in 1987. Figuur 1 geeft een indruk van deze ontwikkeling.

**VELDLEEUWERIK
IN HET MEETNET WEIDEVOGELS 1987-1992
(51 GEBIEDEN, CIRCA 2500 HA)**

Figuur 1.
Aantalsverloop van de
Veldleeuwerik in Noord-Holland

De soort gaat niet alleen in Noord-Holland achteruit. Ook elders in het land is dat namelijk vastgesteld. De achteruitgang is overigens ook niet overal even sterk. In Noord-Holland is het verschijnsel vooral vastgesteld in de graslanden van de kleigebieden (zie 'de Graspieper', 1992, nummer 4). Om duidelijke conclusies te kunnen trekken over de waargenomen veranderingen ontbreken echter nog te veel gegevens. Om daarin verandering te kunnen brengen heeft de SVN (Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noordholland) besloten dit jaar de Noord-Hollandse vogelaars op te roepen mee te werken aan een onderzoek naar het voorkomen van deze soort. De provincie zal ook zijn medewerking verlenen aan dit project. Het project is bedoeld als aanvulling op het provinciale meetnet, dat vanzelfsprekend ook dit jaar weer normaal onderzoek zal worden.

Er wordt aan alle vogelwerkgroepen gevraagd om een zo groot mogelijk aantal gebieden te onderzoeken. Het is de bedoeling dat de tellers in de periode van begin april tot eind juni een aantal malen hun telgebied bezoeken. Het minimale aantal bezoeken is vijf maal. Waarschijnlijk zullen de meeste telgebieden binnen een uur onderzocht kunnen worden.

Voor het vastleggen van de gegevens zullen door de provincie kaartjes en telformulieren verstrekt worden. Behalve de gegevens van de Veldleeuwerik mogen ook die van de Gele Kwikstaart en van de Graspieper genoteerd worden. Het inventariseren van de laatste twee soorten is echter niet verplicht. De gegevens van het onderzoek zullen centraal worden uitgewerkt.

Dringende oproep aan alle leden

Om dit project tot een succes te maken hebben wij vanzelfsprekend hulp nodig van veel waarnemers. De selectie van telgebieden is nog niet helemaal rond, maar het is wel duidelijk dat we voor dit onderzoek een beroep moeten doen op alle leden. Er zijn veel leden die nog niet hebben meegewerkt aan een inventarisatie, omdat ze denken dat ze daar nog niet voldoende kennis of ervaring voor hebben. Ook zijn er leden die al wel meegewerkt hebben aan een of meer inventarisaties, maar dat werk nog niet zelfstandig hebben durven doen. Voor al deze leden is dit project een unieke kans om mee te doen! Het onderzoek richt zich op een beperkt aantal soorten die voor iedereen gemakkelijk zijn te herkennen.

Wij hopen dan ook dat behalve de 'vaste kern' broedvogel-inventarisators uit onze werkgroep ook veel andere leden mee zullen doen.

Ook willen wij een beroep doen op alle deelnemers aan de Eempoldertellingen. Voor de Eempoldertellers is het misschien leuk om eens een extra bezoek aan de Eempolders af te leggen of juist om eens in een van de andere (weide)-gebieden te gaan kijken. Iedere deelnemer krijgt vooraf voldoende instructies. Het geluid van de Veldleeuwerik is gemakkelijk te leren herkennen, dus aan dit onderzoek kan iedereen meedoen!

Belangstellenden kunnen contact opnemen met Rob Kole, Torenavalk 22, 2752 SK Bunschoten, telefoon 03499-82303.

GELE KWIKSTAART *Motacilla flava flava*

